

NOTAT

Lovændringer 2006/2007

CBS Bestyrelsen

Lovændringer på universitetsområdet i folketingssamlingen 2006-2007

Folketinget har i den netop afsluttede samling vedtaget en række love og lovændringer (se nedenstående tabel) med konsekvenser for universiteternes virke. De fleste af disse er opfølgning på sommerens og efterårets store forlig mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre ("*Aftale om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden*" fra 20. juni 2006 og "*Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen*" af 2. november 2006)

Nærværende notat giver en summarisk oversigt over nedenstående nye love og lovændringer.

▶ L 111	Forslag til lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser (akkrediteringsloven).
▶ L 112	Forslag til lov om ændring af universitetsloven og lov om forskningsrådgivning m.v. (Konsekvensændringer som følge af oprettelse af Akkrediteringsinstitutionen).
▶ L 140	Forslag til lov om ændring af universitetsloven. (Varetagelse af opgaver for en minister, ankenævn for meritafgørelser, ph.d.-skoler m.v.).
▶ L 179	Forslag til lov om ændring af universitetsloven. (Vejledning af studerende og afleveringsfrist for speciale).
▶ L 208	Forslag til lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven). (Udlandsstipendium).

1. Akkrediteringsloven (L 111 og L 112)

Loven skal sikre, at alle videregående uddannelser kvalitetssikres og at uddannelserne lever op til internationale standarder. Der oprettes en akkrediteringsinstitution, som består af Akkrediteringsrådet og to sekretariater (et fagligt og administrativt sekretariat). Rådet skal udarbejde en plan for akkreditering af eksisterende uddannelser i 2007. Også uddannelser under undervisningsministerens område og kulturministerens område er medtaget under Rådet.

Akkrediteringen skal ske på baggrund af centralt fastsatte kriterier for kvalitet (faglighed) og relevans. Ministeren fastsætter kriterierne. Af loven følger at det fremover ikke længe er ministeren, men derimod akkrediteringsrådet, der skal godkende oprettelsen af nye uddannelser. Ministeren kan dog stoppe godkendelsen og dermed finansieringen af uddannelser, hvor uddannelsen ikke opfylder lovgivningsmæssige krav, eller hvor "oprettelsen af uddannelsen ud fra en samfundsøkonomisk betragtning ikke skønnes hensigtsmæssig".

N O T A T

Lovændringer 2006/2007

Loven har ikke givet anledning til ændring af CBS' internationale akkrediteringsstrategi. Loven forventes at medføre et betydeligt administrativt dokumentationsarbejde, når de enkelte uddannelser skal akkrediteres.

Loven trådte i kraft 1. april 2007. Den 24. maj udpegede ministeren medlemmerne af akkrediteringsrådet. Tidligere dekan ved CBS Søren Barlebo Rasmussen er udpeget til formand, herudover består rådet af følgende medlemmer:

- Professor Hanne Leth Andersen, Aarhus Universitet,
- professor Asger Lundorff Jensen, Københavns Universitet,
- universitetsdirektør Karin Röding, Uppsala Universitet,
- direktør Conni Edith Simonsen, Grundfos,
- styrelseschef Ivan Sørensen, Undervisningsministeriet,
- tidl. direktør for Danmarks Evalueringscenter, Christian Thune,
- direktør Steen Pade, Københavns Teater og
- studerende Rie Kjær Poulsen, Københavns Universitet.

2. Lov om ændring af universitetsloven (I) (L 140)

Loven gennemfører en reform af universitetsstrukturen i Danmark (universitetsfusionerne). I forbindelse med sektorinstitutioners sammenlægning med universiteter, sikres det i lovforslaget, at de udvidede universiteter kan give myndighedsbetjening for en minister, som den enkelte sektorinstitution hidtil har udført. Endelig fastlægges en række styrelsesregler og der indføres bl.a. aftagerpaneler, der skal sikre kontakt mellem aftagere og institution.

1) Elektronisk kommunikation

Gennem de senere år har der vist sig et stigende behov for, at universiteterne kan kræve elektronisk tilmelding til undervisning, prøver m.v. og elektronisk aflevering af projekter, specialer, ph.d.-afhandlinger m.v. fra studerende. Der er derfor i loven indført en bemyndigelse, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation mellem universitetet og indskrevne studerende, herunder ph.d.-studerende, og ansøgere til universitetets uddannelser helt eller delvis skal ske elektronisk.

2) Offentliggørelse af evalueringer

Med det formål at synliggøre og dokumentere god undervisning, samt understøtte de studerende i et mere kvalificeret valg af kurser og uddannelse, åbnes der for, at ministeren kan fastsætte regler om, at de studendes evalueringer af undervisningen skal offentliggøres på universiteternes hjemmeside.

3) Aftagerpaneler

Med loven indføres obligatoriske aftagerpaneler ved universiteterne. Uddannelserne skal løbende udvikles, sådan at de svarer til samfundets behov for højtuddannet arbejdskraft. Etableringen af aftagerpaneler skal derfor sikre og styrke den løbende systematiske dialog med aftagerne om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet. Aftagerpanelerne skal bidrage til en dynamisk udvikling af universitetsuddannelsernes samspil med arbejdsmarkedet.

Alle uddannelser skal tilknyttes et aftagerpanel. Der kan nedsættes aftagerpaneler fælles for flere uddannelser, også på tværs af hovedområder, herunder aftagerpaneler der både omfatter bachelor-, kandidat- og masteruddannelser. Det enkelte universitet beslutter

N O T A T

Lovændringer 2006/2007

selv, hvordan det vil organisere aftagerpanelerne. Det betyder, at etableringen af aftagerpaneler kan ske ud fra det enkelte hovedområdes faglige kultur og organisatoriske praksis, hvorved nytteværdien af aftagerpaneler bliver større.

Aftagerpanelerne har alene en rådgivende funktion.

4) Ankenævn for meritafgørelser

Med det formål at nedbringe unødvendige forlængelser af studietiden nedsættes ankenævn for meritafgørelser. Efter forslaget skal en meritafgørelse, herunder forhåndsmerit, truffet af et studienævn på universitetet, kunne indbringes for et fagkyndigt ankenævn af den, afgørelsen vedrører. Det er rektor ved det universitet, hvor studienævnet har truffet afgørelsen, der nedsætter ankenævnet, som består af en videnskabelig medarbejder fra universitetet og en videnskabelig medarbejder fra et andet universitet med fagligt kendskab til uddannelsen og dens fag/fagelementer.

5) Opkrævelse af depositum ved optagelse af udenlandske ansøgere

Med loven åbnes mulighed for, at universitetet kan opkræve depositum for behandling af ansøgninger og gebyr for eventuel afholdelse af kvalifikationsprøve og/eller prøve i engelsk eller et andet fremmedsprog, hvis disse prøver er tilrettelagt af universitetet, fra ansøgere uden for EU/EØS. Universiteterne har dermed mulighed for at få dækket administrative omkostninger forbundet med behandlingen af ansøgninger. Det er forventningen, at et depositum vil afholde nogen af de åbenlyst ukvalificerede fra at ansøge om en studieplads.

6) Ph.d.-skoler, ph.d.-skoleleder og ph.d.-udvalg

Det lovfæstes, at Ph.d.-uddannelse foregår ved ph.d.-skoler. Det er universitetets ansvar at oprette det nødvendige antal ph.d.-skoler. Ph.d skoler kan oprettes i samarbejde mellem universiteter. Ph.d.-skolelederen skal være anerkendt forsker og have erfaring med og indsigt i ph.d.-uddannelse. Skolelederen udpeger ph.d.-vejledere og godkender ph.d.-studerende. De studerende sikres indflydelse gennem et (hovedsageligt rådgivende) ph.d-udvalg. Ph.d.-skolernes aktiviteter skal løbende evalueres.

Loven træder i kraft 1. juli 2007.

3. Lov om ændring af universitetsloven (II) (L 179)

Lovens formål er, at øge antallet af studerende, der gennemfører deres universitetsuddannelse på normeret tid, samt at mindske frafaldet i studierne. Universiteterne forpligtes bl.a. til at give særlig vejledning til forsinkede studerende og til at sikre sig, at specialerne formuleres og skrives inden for studiernes tidsrammer.

1) Frafaldstruede studerende

Med loven indføres nye bestemmelser, hvorefter universitetet får pligt til at vejlede studerende, der er blevet forsinket i forhold til den normerede studietid. Samtidig får ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler for, hvornår universitetet skal tilbyde sådan vejledning og omfanget heraf.

Ministerens bemyndigelse tænkes udmøntet sådan, at det er universiteternes ansvar at sikre, at der følges op over for studerende, der er mere end 6 måneder forsinket på uddannelsen, f.eks. ved tilbud om en samtale eller andre tiltag, der tager sigte på at afhjæl-

N O T A T

Lovændringer 2006/2007

pe og finde løsninger på den studerendes studiemæssige problemer. Ministerens bemyndigelse tænkes endvidere udmøntet sådan, at universiteterne får pligt til at holde en personlig samtale med den studerende, hvis denne er mere end 12 måneder forsinket i sit uddannelsesforløb. Ministeren fastsætter de nærmere regler for procedurer for universiteternes samtaler med frafaldstruede studerende, herunder krav til form og fremgangsmåde, omfanget samt hyppigheden af disse samtaler. Reglerne vil også kunne omfatte krav til kvalifikationer hos de universitetspersoner, der skal påtage sig disse samtaler, samt hvilke studiemæssige problemer, der kan indgå i samtalerne.

Lovens bestemmelser vedr. frafaldstruede studerende træder i kraft 1. februar 2008.

2) Tidsfrister for kandidatspecialer

Universiteterne skal sikre, at der stilles bindende tidsbegrænsning for de kandidatstuderendes specialeskrivning. Efter bestemmelsen er det studielederens opgave at godkende opgaveformulering og fastsætte afleveringstidspunktet for kandidatspecialet samt i tilknytning hertil en plan for vejledningen af den studerende.

I medfør af den gældende bestemmelse i universitetslovens § 8, stk. 1, vil ministeren fastsætte nærmere regler om tidsbegrænsningen for kandidatspecialet, herunder afleveringsfrister, og studielederens opgaver i forbindelse hermed. Det forudsættes, at ministeren vil fastsætte, at specialet skal afleveres inden for den aftalte frist, som skal svare til den normering, der i studieordningen er fastsat for specialet i den pågældende uddannelse. Hvis specialet ikke er afleveret inden for den aftalte tidsfrist, har den studerende brugt et eksamensforsøg. Den studerende skal ikke starte forfra på et nyt speciale, men der aftales en ny opgaveformulering, der skal ligge inden for samme emneområde med en afleveringsfrist på 3 måneder. Hvis den studerende ikke overholder den nye frist, kan den studerende få et tredje eksamensforsøg efter de samme regler, som gælder for andet forsøg.

Lovens bestemmelser vedr. tidsfrister for kandidatspecialer træder i kraft den 1. september 2007.

4. Lov om ændring af SU-loven

Loven udvider uddannelsesstøtten med en særlig, øremærket støtte i form af et udlandsstipendium. Udlandsstipendium kan gives i 2 år og kan bruges enten til studieophold som led i en dansk uddannelse eller til en hel uddannelse på kandidatniveau i udlandet af op til to års varighed (120 ECTS) eller fordeles mellem disse. Studerende ved uddannelser, der er udbudt efter bestemmelserne i lov om korte videregående uddannelser kan dog højst få udlandsstipendium i ét år.

Udlandsstipendiet gives som tilskud til betaling af studieafgift til hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet, dog kan udlandsstipendiet ikke overstige det tilskud eller den bevilling (taxameter), som en dansk uddannelsesinstitution modtager for en tilsvarende uddannelse.

Undervisningsministeren kan efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og kulturministeren fastsætte regler om, hvilke uddannelser i udlandet på kandidatniveau der kan gives udlandsstipendium til. Det er hensigten blandt andet at fastsætte regler om, at uddannelser på de udenlandske uddannelsesinstitutioner, der fremgår af en

N O T A T

Lovændringer 2006/2007

offentliggjort positivliste, kan udløse ret til udlandsstipendium som tilskud til betaling af studieafgiften.

De samlede udgifter til ordningerne finansieres dels af de afsatte globaliseringsmidler i 2008 og 2009 på hhv. 12,0 og 15,0 mio. kr., dels af en automatisk nedgang i antallet af udbetalte taxametertilskud til universiteter m.fl. på ca. 16,0 mio. kr. i 2008 og 47,6 mio. kr. i 2009. Denne nedgang i aktiviteten på ordinære videregående uddannelser skyldes, at noget af studieaktiviteten som følge af ordningen foregår i udlandet i stedet for at finde sted ved de danske institutioner.

SU-loven hører under undervisningsministerens domæne.

Loven træder i kraft den 1. juli 2007 og finder anvendelse for studieophold og hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet, som den uddannelsessøgende påbegynder den 1. juli 2008 eller senere.

Anders Jonas Rønn Pedersen/Thomas Werner Hansen